

'Uw Orde, nog aan de orde?'

1. Federatie Vrije Beroepen

De Federatie Vrije Beroepen is dé representatieve interprofessionele organisatie in Vlaanderen en Brussel voor het vrije beroep. Met de steun van 26 aangesloten representatieve beroepsorganisaties en duizenden individuele leden, komt de Federatie, zowel naar het beleid als naar de publieke opinie, op voor meer erkenning en waardering van beoefenaars van het vrije beroep.

2. Algemene cijfers vrije beroepen

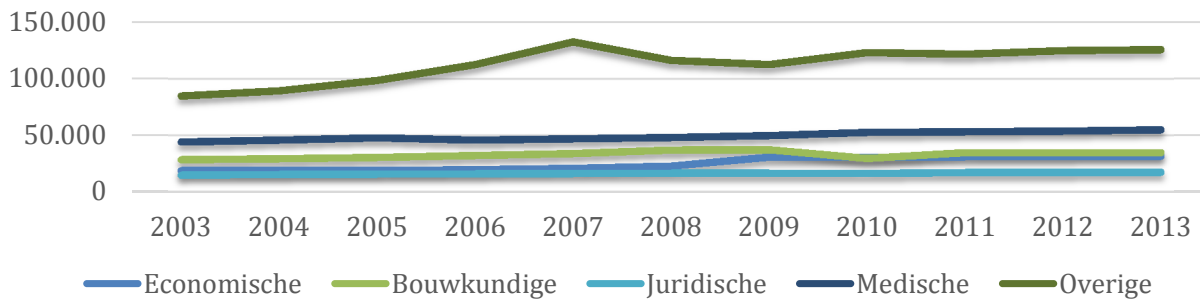
Eind 2013 waren er in België 274.420 zelfstandige beoefenaars van een vrij beroep actief, op een totaal van 1.001.101. De vrije beroepen vertegenwoordigen meer dan één vierde, of 27,41% van het totaal aantal zelfstandigen. Het afgelopen decennium manifesteerde een stijgende trend zich in de meeste beroepssectoren van het vrije beroep. Sterkste groeiers zijn de intellectuele diensten (+ 153%), gevolgd door de "paramedici" (+54,28%). De toename van het aantal beroepsbeoefenaars in deze sectoren bepalen grotendeels het gemiddelde van 58,94%.

Man-vrouw verhouding

In 2013 zijn de mannen nog steeds in de meerderheid tegenover hun vrouwelijke collega's : 57,85% tegenover 43,15% (ofwel 155.999 mannen tegenover 118.421 vrouwen). Dat vrouwelijke beroepsbeoefenaars aan een heuse opmars bezig zijn, wordt glashelder wanneer we het afgelopen decennium in rekening brengen. De toename van het aantal vrouwelijke vrije beroepers tikt af op 64,68% tegenover 54,83% bij de mannen. In absolute cijfers vertaalt dit percentage zich in +46.513 vrouwen tegenover +55.24 mannen.

Evolutie tewerkstelling vrije beroepen (RSZ 2003-2013)

In 2013 stelden de vrije beroepen 264.767 werknemers tewerk. In de periode 2003-2013 steeg de tewerkstelling bij de vrije beroepen met 37,92% ofwel 72.798 werknemers. De toename van de tewerkstelling vertoont zich in alle sectoren. De grootste groei deed zich voor in de economische sector (+62,27%). In 2013 telt het aantal vrije beroepsbeoefenaars die personeel tewerk stelt 39.353 (+173) personen. Met 264.767 werknemers bij vrije beroepers en 39.353 werkgevers komen we op een gemiddelde van 6,7 werknemers per werkgever in het vrije beroep.

3. Bevraging 'Uw Orde, nog aan de orde ?

Het thema van dit jaar betreft een van de specificiteiten van het vrije beroep: de Ordes en hun werking, dit door het oog van de beroepsbeoefenaar. Met de term Orde worden ook de 'gelijkaardige' beroepscorporaties bedoeld, gaande van Instituten, Federale Raden van Landmeters-experten, over Nationale Kamers tot de Psychologencommissie.

Het is niet de bedoeling om Ordes in een negatief daglicht te gaan stellen doch aan de hand van de stem van de beroepsbeoefenaar aan de slag te gaan om te bekijken wat er eventueel beter kan.

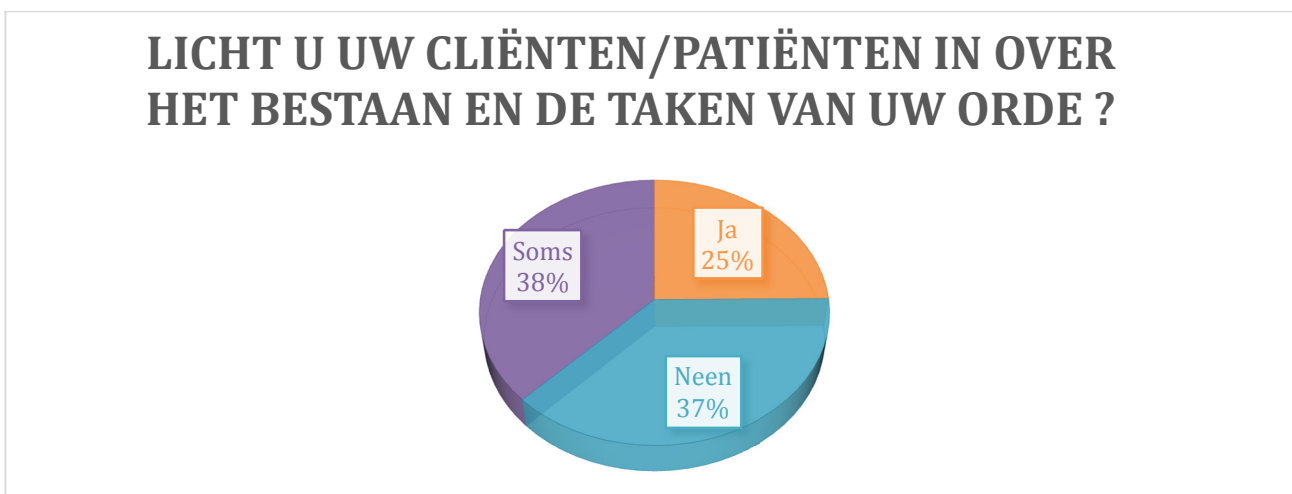
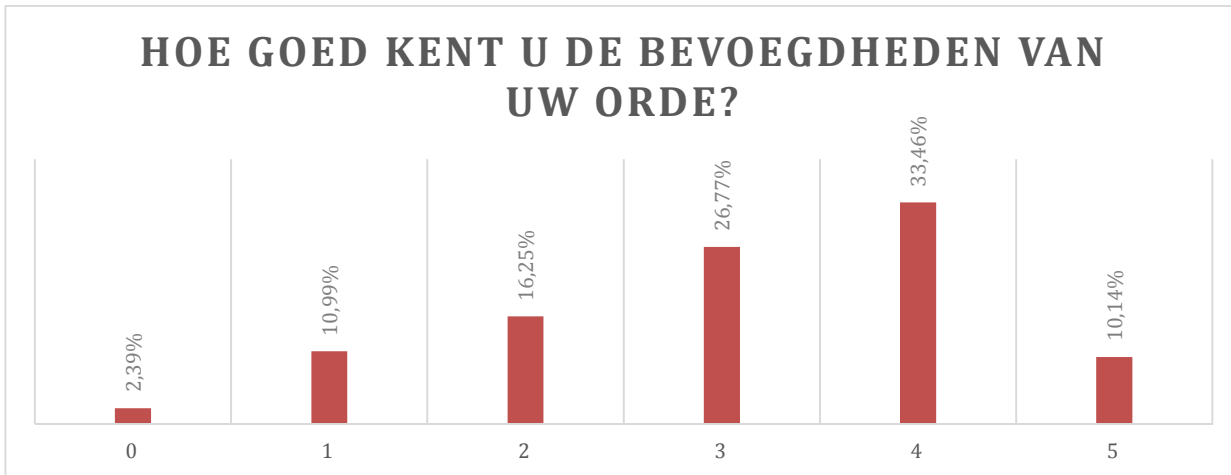
Deze digitale bevraging werd afgenomen bij 2.929 respondenten uit de verschillende beroepsgroepen, hetgeen een zeer groot succes is.

Hetgeen leeft bij de beroepsbeoefenaars werd op drie niveaus bevraged:

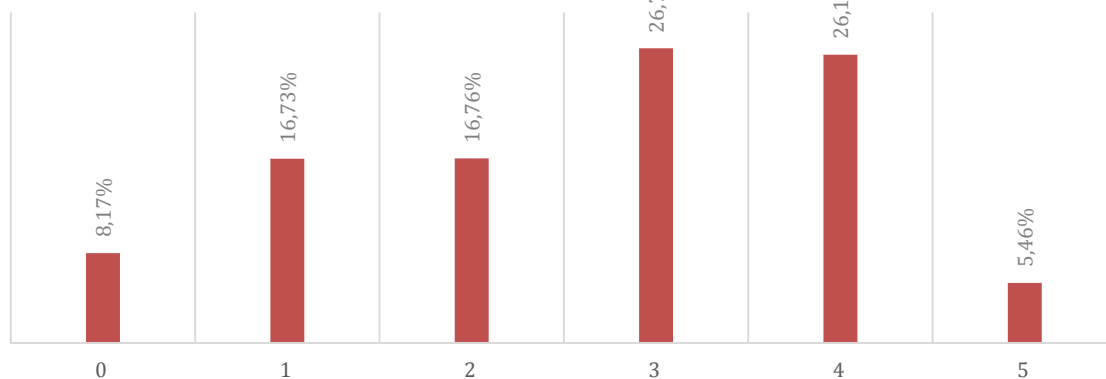
1. Orde/instituut als 'structuur'
2. Deontologie (de 'regels')
3. Tucht(procedure): hoe de deontologische regels desnoods 'af te dwingen'

De bevraging vormt de basis van de Dag van het Vrije Beroep op 28 april in de Opera van Gent.

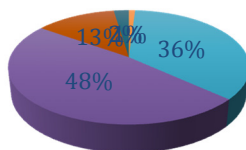
Resultaten:

HOE BEOORDEELT U DE KWALITEIT VAN DE COMMUNICATIE VAN UW ORDE ?

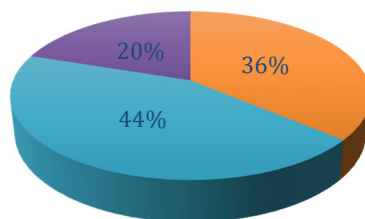

Wiens belangen dient uw Orde te verdedigen ?

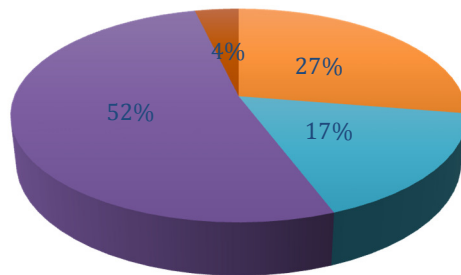
- De belangen van de patiënt/cliënt
- De belangen van de beroepsbeoefenaar
- Beide
- De Orde dient zich enkel bezig te houden met deontologie en tucht
- Geen van de voorgaande

Als uw orde (o.a.) de patiënt/cliënt moet verdedigen, moet deze dan ook vertegenwoordigd zijn in de Orde bij het opstellen van deontologische regels ?

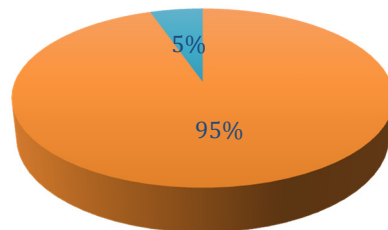
- Ja
- Neen
- Geen mening

Is een Orde nog van deze tijd ?

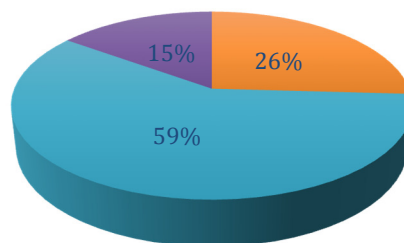
■ Ja ■ Neen ■ Ja, mits de nodige modernisering ■ Geen mening

Moeten de verslagen van de bestuursorganen van de Orde beschikbaar zijn, minstens voor de leden ?

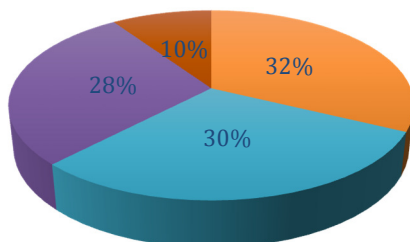
■ Ja ■ Neen

Vindt u dat uw bijdrage aan uw Orde in verhouding staat tot de werking van de Orde ?

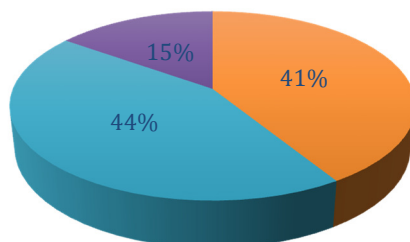
■ Ja dit stemt overeen ■ Neen, de bijdrage is te hoog ■ Geen mening

Mocht u kunnen kiezen, zou u vrijwillig lid worden van uw Orde ?

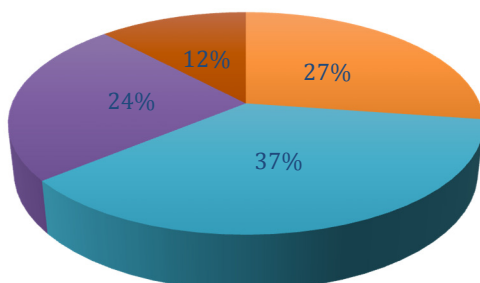
■ Ja ■ Ja, indien het lidgeld beduidend lager zou zijn. ■ Neen, in geen geval ■ Geen mening

Vindt u dat uw Orde voldoende inspelt op nieuwe tendensen en actualiteit?

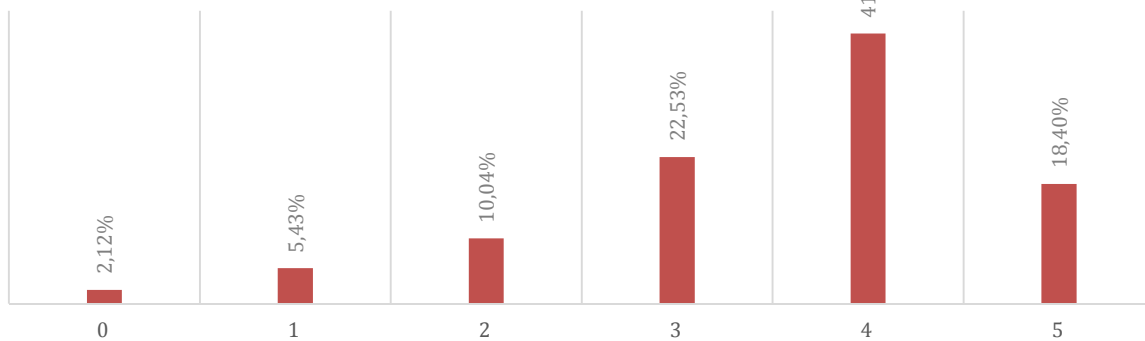
■ Ja ■ Neen ■ Geen mening

Tot op welk niveau/lokaliteit dient uw Orde zich te organiseren ?

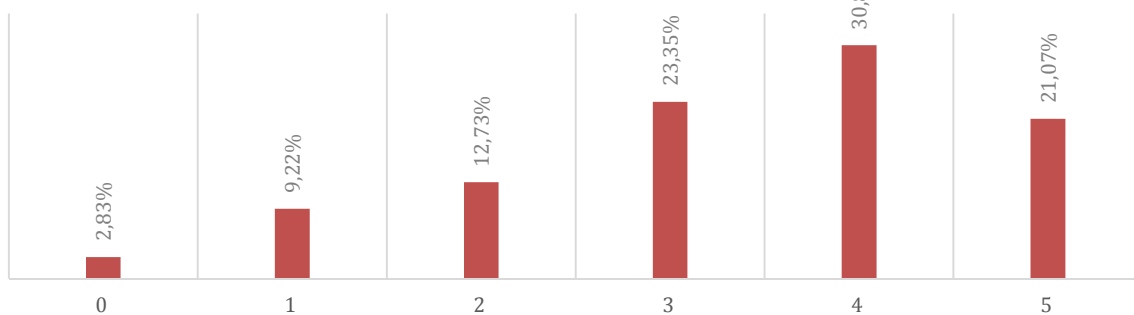

■ Zo lokaal mogelijk ■ Per taalgebied 1 plaats ■ Alles op de nationale hoofdzetel ■ Geen mening

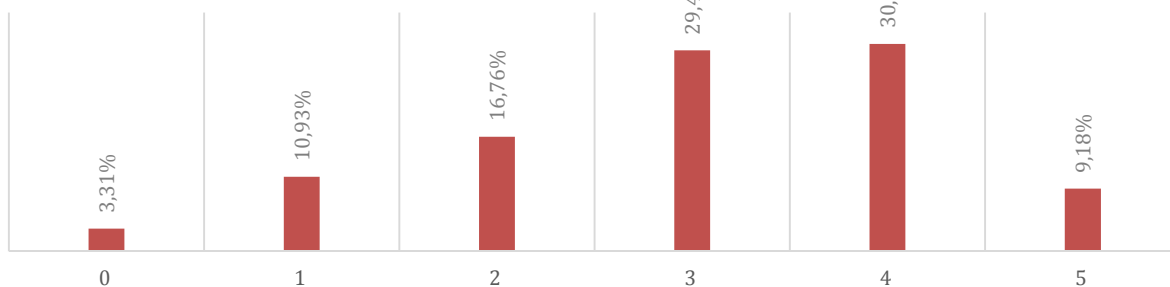
KENT U VOLDOENDE UW DEONTOLOGISCHE REGELS?

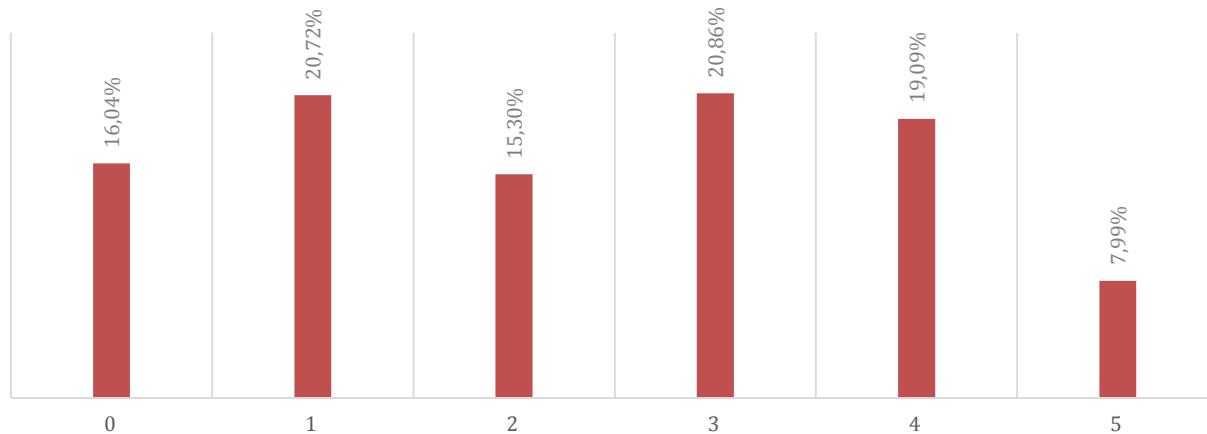
OPZOEKEN VAN DEONTOLOGISCHE REGELS

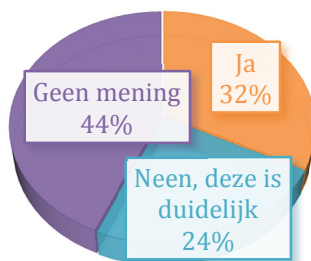
INDIEN U EEN DEONTOLOGISCHE REGEL WENST TOE TE PASSEN BINNEN UW PRAKTIJKVOERING ZIJN DE REGEL(S) DAN VOLDOENDE HELDER EN DUIDELIJK?

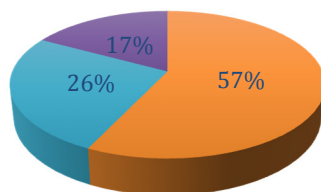
KENT U DE WERKING VAN DE OP U TOEPASBAAR ZIJNDE TUCHTPROCEDURE ?

VINDT U DAT DE OP U VAN TOEPASSING ZIJNDE TUCHTPROCEDURE EENVOUDIGER DIENT TE WORDEN GEREGLD ?

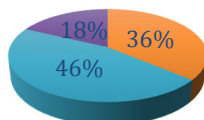

Moeten alternatieve geschillenbeslechtsprocedures een meer prominere rol krijgen naast tucht ?

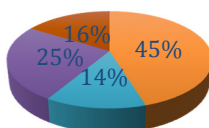
■ Ja, maar binnen mijn eigen Orde
 ■ Ja, buiten de Orde
 ■ Neen

Moet de tuchtspraak anoniem worden gepubliceerd, zodat de beroepsbeoefenaars en de patiënten/cliënten weten welke beslissingen de Ordes nemen ?

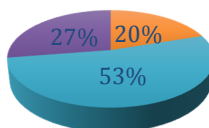
- Ja, anoniem en voor iedereen consulteerbaar
- Ja, anoniem doch enkel door de beroepsbeoefenaar te consulteren
- Neen, enkel archivering per Orde en niet consulteerbaar door derden

Dient de beslissing van het tuchtorgaan kenbaar te worden gemaakt aan de schadelijder en/of klager ?

- Ja, zondermeer volledig
- Ja, doch anoniem
- Ja, doch anoniem en summier
- Neen, enkel het feit dat er een uitspraak is geweest, geen inhoud

Vindt u dat verkozen leden van de Orde geschikt zijn om tuchtsancties op te leggen aan collega's of worden daar beter ook magistraten bij betrokken om een neutrale en kwalitatieve tuchtspraak te garanderen ?

- Uitsluitend verkozen leden van de Orde
- Verkozen leden van de Orde en magistraten samen
- Een meerderheid aan magistraten, bijgestaan door leden van de Orde

4. Conclusies en aanbevelingen

- “De ene orde is de andere niet”

Er is duidelijk een verschil in perceptie van de werking van de verschillende ordes. Een aantal werken goed, communiceren duidelijk en genieten veel vertrouwen bij beroepsbeoefenaars. Een aantal werken minder goed en genieten geen of weinig vertrouwen.

- Deontologische zelfregulering belangrijke hoeksteen van het vrij beroep

Ordes en instituten hebben wel degelijk zin. Ze vormen het sluitstuk van de deontologische zelfregulering, eigen aan een vrij beroep.

Vanuit de aard van hun dienstverlening zijn de vrije beroepen actief op een terrein dat fundamenteel raakt aan het algemeen belang. Dit vraagt een (eigen) regulering. Maar deze deontologische regels zijn er niet alleen voor de beroepsgroep zelf, ze zijn er ook voor de cliënten/patiënten. De cliënt of patiënt is zelf niet in de mogelijkheid de kwaliteit en de prijs van de dienstverlening van vrije beroepen objectief te beoordelen.

Om deze reden is een specifieke regulering van de markt voor de diensten van vrije beroepen een blijvende noodzaak. Een systeem van zelfregulering geeft de beste garanties om de beroepsdynamiek op te volgen en een maatschappelijke meerwaarde te realiseren. Vrije beroepen genieten maatschappelijk veel vertrouwen net omdat ze door een eigen deontologie kunnen werken in vertrouwen en met een gegarandeerde kennis van zaken. In die zin vormen Ordes en Instituten een kwaliteitslabel op zich voor de dienstverlening van vrije beroepen.

We kunnen daarom nog beroepen aanmoedigen die streven naar een eigen (volwaardig) Orde en/of een vorm van zelfregulering (bv. tandartsen, landmeters-experten, psychologen, kinesitherapeuten e.a.) om also toe te laten de kwaliteit en dienstverlening naar de patiënt – cliënt te blijven waarborgen.

- Concrete aanbevelingen vanuit de Federatie

De werking van ordes en instituten moeten we blijvend kritisch benaderen. Vanuit de Federatie doen we hierover volgende aanbevelingen:

1. Permanente zelfevaluatie

De enquête van de Federatie is een nulmeting. Bedoeling is om deze meting om de twee jaar te doen. We bieden deze methode graag aan om samen met de ordes of instituten een tweejaarlijkse meting te doen. Op die manier krijgen we een tweejaarlijkse “Ordebarometer”.

2. Grondige modernisering: transparantie en communicatie

Uit enquête blijken dat communicatie en transparantie belangrijke elementen zijn voor een grondige modernisering. Het ‘black box’ gehalte is bij sommige instellingen nog te groot. En als beroepsbeoefenaars zelf amper weten wat er gebeurt wanneer een klacht tegen hen wordt

ingediend, wat zou een cliënt die met een klacht zit, weten wat die moet doen? Het is zoals meespelen in een spel zonder de spelregels te kennen.

Een modernisering van ordes en instituten -waar nodig- is dus aangewezen met open communicatie naar burger en beroepsbeoefenaar en daarbij aansluitend: het grote publiek én vrije beroepers meer te informeren over hun eigen werking.

Ook het organiseren van alternatieve geschillenregelingen, op sectoraal niveau, kunnen bijdragen tot meer transparantie voor de cliënt of patiënt. De erkenning van dergelijke geschillenregelingen past trouwens in de voorstellen van een nieuwe Federale Ombudsdienst.

In het Justitieplan van de minister van Justitie werd ook aangekondigd dat de minister voor de juridische beroepen een initiatief wou nemen. Deze aanbevelingen kunnen daar mee in kaderen.

3. Uniformiteit

Ook de grote heterogeniteit qua structuur en reglementen van de verschillende orde en instituten komt de transparantie momenteel niet ten goede. Er zou een grondige doorlichting moeten worden gemaakt of een aantal zaken niet interprofessioneel kunnen worden afgesproken: publicatie van tuchtrechtspraak, streven naar algemene principes van tuchtprocesrecht, enz..

Vanuit de Federatie Vrije Beroepen hebben we alvast een eerste stevige aanzet gegeven met de opmaak van een transparant modelreglement voor tuchtprocedures. Dit reglement werd opgesteld door de 'Commissie Deontologie' van de Federatie Vrije Beroepen. In deze commissie zetelen magistraten, advocaten en professoren gespecialiseerd in tuchtprocesrecht en deontologie.

Het modelreglement vormt een uniforme procedure voor alle vrije beroepen en staat ter beschikking van huidige en toekomstige ordes of instituten. Op die manier willen we alle bestaande tuchtprocedures van vrije beroepen meer harmoniseren en zorgen voor de nodige transparantie. Belangrijke elementen uit het model zijn: de mogelijkheid om het proces zowel op papier als elektronisch te voeren, een correcte informatieplicht voor klager en beroepsbeoefenaar, de mogelijkheid tot kennisname van het dossier, de mogelijkheid tot bemiddeling en publicatie van de rechtspraak.

De beroepsspecifieke tuchtprocedures in de toekomst dichter naar elkaar te brengen op basis van dit model wordt de belangrijkste taak, daaruit een uniforme procedure als voorbeeld voor toekomstige Ordes en Instituten destilleren, is het ideaal.

Het is niet de bedoeling om beroepsbeoefenaars met nog meer regeltjes op te zadelen. Met dit voorbeeld van reglement garanderen we de nodige transparantie en duidelijkheid voor zowel de beroepsbeoefenaars als de cliënten in geval van een klacht.

Uiteindelijk zijn deontologische regels er niet om de vrije beroeper te betuttelen of te beschermen. Goede deontologie dient het algemeen belang, en het belang van de cliënten in het bijzonder.

- Verdere aanpak vanuit de Federatie Vrije Beroepen
 - Organisatie van een vaste tweejaarlijkse enquête bij vrij beroepen over de werking van hun orde of instituten: 'Ordebarometer'
 - Verder zetten van de 'Commissie Deontologie'. Deze commissie buigt zich niet over de inhoud van de deontologie maar wel over mogelijke gemeenschappelijke 'spelregels'. Deze spelregels zijn immers erg verschillend naargelang de beroepsgroep. Deze commissie, samengesteld uit professoren en magistraten, wil hiervoor gemeenschappelijke voorstellen uitwerken. Nadien worden deze voorstellen afgetoetst bij en besproken met alle organisaties.
 - Start van een permanent 'Overlegforum Ordes en Instituten'. Dit is een nieuw permanent overleg, georganiseerd door de Federatie, met daarin alle ordes, kamers, commissies, raden en instituten. In dit overlegforum maken we een 'peer-to-peer' review mogelijk en gaan we in debat over hoe bepaalde dossiers (bijv. omzetting Europese Richtlijnen) uniform kunnen worden aangepakt.
 - Vanuit de commissie deontologie en het overlegforum kunnen uniforme reglementen of procedures toepasbaar voor alle vrije beroepen worden uitgewerkt.

